

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 110. ÉVFOLYAMA

1945 - 1975

egymillió hektár erdősítés

1975. ÁPRILIS * XXIV. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

T A R T A L O M

<i>Dr. Páll Miklós:</i> Néhány gondolat a bővített újratermelés lehetőségeiről a fatermesztésben	145
<i>Dr. Tóth Károly:</i> Második nemzeti parkunk, a „Kiskunsági Nemzeti Park”	147
<i>Barta János:</i> Gépesített lombos-fűrészáru kezelés Felneveten	153
<i>Dr. Szalay—Marzós László, dr. Halmágyi Levente:</i> Lehetőségek és problémák az integrált növényvédelemben	158
<i>Gébert Pál:</i> Láthatatlan ellenségünk a zaj	162
<i>Balázs István:</i> Tapasztalatok a termelészövetkezeti fagazdálkodásból	166
<i>Fürbás Oszkár:</i> Az oktatómunka korszerűsítéséről az erdészeti szakközépiskolában és a szakmunkásképzésben	169
150 év erdész akadémikusai	171
<i>Verbay József:</i> Erdő- és fafeldolgozó gazdaság készletgazdálkodásának számítógépes modellje	173
<i>Vida László:</i> Erdőművelési napok Szegeden	181
Az ERTI 1974. évi kutatási eredményei a Tudományos Tanács előtt	186

Címkép: Eredményeink ... (Foto ERTI, Jérôme R.)

Háttáplon: A homok meghódítása (Foto ERTI, Michalovszky J.)

СО Д Е Р Ж А Н И Е

<i>Д-р Палл М.:</i> Некоторые мысли о возможностях расширенного воспроизводства в лесовыращивании	145
<i>Д-р Том К.:</i> Второй национальный парк Венгрии — „Кискунградский Национальный Парк”	147
<i>Барта Й.:</i> Механизированная обработка пиломатериала лиственных древесных пород	153
<i>Д-р Салай—Марзос Л., Д-р Халмади Т.:</i> Возможности и проблемы в интегрированной защите растений	158
<i>Геберт П.:</i> Шум — наш невидимый враг	162
<i>Фирбаш О.:</i> Совершенствование обучения в лесохозяйственных средних школах и подготовке квалифицированных рабочих	169
<i>Вербай Й.:</i> Вычислительно-машинная модель использования запасов лесного и деревообрабатывающего хозяйства	173
<i>Вида Л.:</i> Дни лесоводства в г. Сегед	181

C O N T E N T S

<i>Dr. Páll, M.:</i> Some thoughts on the possibilities of reproducing timber on an increasing scale	145
<i>Dr. Tom, K.:</i> Our second national park the „Kiskunság NP”	147
<i>Barta, J.:</i> Mechanized working on broad-leaved sawn wood in Felnevet	153
<i>Dr. Szalay—Marzós, L.—Halmágyi, T.:</i> Possibilities and problems in integrated plant protection	158
<i>Gébert, P.:</i> Our invisible enemy, the noise	162
<i>Balázs, I.:</i> Experiences on cooperative forestry	166
<i>Fürbás, O.:</i> On modernizing the educational work in technical high schools for forestry and in vocational training	169
<i>Verbay, J.:</i> The computer model for stockpiling of the forestry and wood processing enterprises	173
<i>Vida, L.:</i> Silvicultural days in Szeged	181

Az Erdészeti és Faipari Egyetem rektora értesíti mindazokat az erdőmérnököket, akik oklevelüket az 1925., az 1915. és az 1910. években szerezték meg, hogy arany-, gyémánt-, illetve vasoklevélre jogosultak. Kéri pontos lakáscímüknek, születésük évének és helyének, a diplomaszerezés évének, névváltoztatás esetében pedig az előző névnek a közlését. Cím: 9410 Sopron, postafiók: 132.

A Z E R D Ő

az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkesztő: dr. Keresztesi Béla. A szerkesztőség címe: Budapest II., Frankel Leó u. 44. Levélcím: 1277 Budapest, Pf. 17. Kiadja a Lapkiadó Vállalat, Budapest VII., Lenin krt. 9—11. Levélcím: 1906 Budapest, Pf. 223. Felelős kiadó: Siklósi Norbert. Kapják az Országos Erdészeti Egyesület tagjai, előfizethető még a Posta Központi Hirlapiroda (1900 Budapest, József nádor tér 1.) és a lapterjesztéssel foglalkozó egyes postahivatalok útján. Előfizetési díj egy évre 60.— Ft, egyes szám ára: 5.— Ft. Külföldön terjeszti a „Kultúra” Könyv- és Hírlap Kiskereskedelmi Vállalat (H—1389 Budapest, Pf. 149), az évi előfizetés ára: 75. 4342 Révai Nyomda, Budapest. — F. v.: Povárnny Jenő.

Index : 25 208

NÉHÁNY GONDOLAT A BŐVÍTETT ÚJRATERMELÉS LEHETŐSÉGEIRŐL A FATERMESZTÉSBEN

Dr. Páll
Miklós

Világszerte emelkedik a nyersanyagok iránti kereslet. Ez a bővített újratermelés lehetőségeinek maximális kihasználására ösztönöz az élőfa-termesztésben is. Ismét előtérbe kerülnek a fatermesztés problémái az erdőgazdálkodás keretén belül.

A fatermesztés bővített újratermelését három alapvető módon fokozhatjuk:

- új erdők telepítése, az erdők összterületének növelése útján,
- a meglévő erdőkben a termőhely termőképességének a gazdasági szükség-szerűségeket figyelembe vevő, maximális kihasználásával,
- a nevelővágások szakszerű végrehajtásával.

A mezőgazdasági termelés koncentrálása és racionalizálása következtében egyre több a felhagyott szántó, zárt kert, s ezek területe rohamosan fog növekedni. Nagy részük erdőtelepítésre kerül, ami az erdők összterületének gyarapodását vonja maga után. Ez a feladat hatalmas, csak tervszerű, előrelátó munkával lehet végrehajtani. Először is termőhely-feltárással meg kell állapítani a telepíthető célállományokat. A rendelkezésre álló anyagi és egyéb forrásokat figyelembe véve, ütemtervet kell készíteni a megvalósításra. Meg kell termelni a szükséges csemetemennyiségeket. Előtérbe kell helyezni azon előrelátó munkáinak végrehajtását, melyekkel aránylag rövid idő alatt, kevés befektetéssel, jó minőségű, nagy fatömeg érhető el. (Igy pl. Zalában erdeifenyővel, luccal, szelíd-gesztenyével a domboldalakon, felhagyott zárt kertekben, égerrel a vízenyős réteken.) A rendelkezésre álló erőforrásokat elsősorban ilyen erdőtelepítések végrehajtására kellene koncentrálni.

A meglévő erdőkben a termőhely termőképességének maximális kihasználása fontos célkitűzés, azonban minden esetben figyelembe kell venni a gazdasági szükségsszerűséget és az egyéb, a kivitelezést döntő mértékben befolyásoló tényezőket. Alapvető a helyes fajajpolitika kialakítása. Véleményünk szerint e bonyolult kérdést csak az erdőgazdasági tájakból kiindulva lehet megnyugtatóan megoldani. Csak az adatok összegezése alapozhatja az országos fajajpolitikát, amelyhez azután következetesen, hosszabb távon mindenkinek alkalmazkodnia kell. A fajajpolitika kialakítása során döntő jelentőségű a gazdasági szükségsszerűségek (előre becsülhető) figyelembevételére és a termelési célkitűzés — állományonként differenciált — meghatározása.

Kiemelten kell foglalkozni az állománycsere kérdésével. A fajajcsere eldöntésénél van a gazdasági szükségsszerűség és mérlegelés szempontjainak talán legnagyobb jelentősége. Szabadjon három konkrét esetet ismertetni az állománycserekre vonatkozóan.

Cserrel elegyes gyertyános véghasználati állomány (246 m³/ha) felújítása fajajcserevel — luc- vagy duglászfenyővel — feltétlenül indokolt, mivel vitathatatlan a jelentős fatömeg- és érték-többlet megtermelése és a fajajcsere az átlagostól eltérő munkaerő- és költségárfordítást nem igényel. Más a helyzet egy olyan 250—300 m³/ha fatömeget adó akácos esetében, amelyre a termőhely-feltárással

kocsánytan tölgyvel fafajcserét ír elő. Mennyiségben a kocsánytalan tölgy nem hoz több fatömeget 90 év alatt, mint az akác háromszori sarjaztatással. Értékben a tölgy többet adhat, de az akác óriási sarjadzóképeségű, a tölgy-fiatalos „felhozása” pedig rendkívüli munkaerő- és költségráfordítást igényel. Így közgazdaságilag sem teljesen indokolt. Vitatható az olyan véghasználati, zárt, második lombkorona szintű erdeifenyves átalakítása, melynek átlagmagassága 30—32 m, fatömege 600 m³/ha. Törzsnyeséssel I. o. erdeifenyves alakítható ki az adott termőhelyen, és mivel Magyarországon a minőségi fenyő termelése gazdasági szükség, feltétlenül erdeifenyővel célszerű az ilyen erdőrészlet felújítása. Kocsánytalan tölgyvel végzett fafajcsere nem indokolt.

Az állománycseréket tehát az erdőgazdasági tájakon belül, minden egyes erdőrészlet adottságainak részletes elemzése útján szabad előírni.

A nevelővágások szakszerű végrehajtása a bővített újratermelés egyik forrása. Egyértelműen bizonyított, hogy a szakszerűen végrehajtott nevelővágásokkal mennyiségi és főleg minőségi értéktöbblet érhető el. Minden állományban meg kell tehát határozni a termelési célkitűzést és az ennek érdekében szükséges nevelővágásokat. Ezeket maradéktalanul végre kell hajtani.

Vajon a jelenleg érvényben levő rendelkezések és szabályozók kellő mértékben ösztönzik-e a gazdálkodókat a bővített újratermelés lehetőségeinek fokozott kihasználására?

— Az erdőtelepítési hiteleknek csak kis része kerül oda, ahol aránylag rövid idő alatt nagy értékű és fahozamú állományokat lehetne létrehozni (pl. Zala).

— Egyes fajok ültetését felárakkal ösztönzik ugyan, de nem eléggé differenciáltan, kevés tekintettel arra, hogy milyen minőségű és értékű faállomány lesz belőlük.

— Az állománycserék előírása sablonos. Egyrészt nem ösztönzi kellően a gazdálkodót a népgazdaságilag nagyon hasznos állománycserék végrehajtására, másrészt gyakran indokolatlan állománycserék elvégzésére ösztönzi. A felhozott három példában az első esetében maximális ösztönzés lenne indokolt, a második és harmadik esetben pedig éppen a fafajcsere megakadályozása.

— A nevelővágások végrehajtására a gazdálkodókat semmi sem ösztönzi. A rendelkezésre álló, szűkös fakitermelési kapacitás gazdaságosabban használható fel a koncentrált tarvágásokban. Még e téren sem tudják a gazdaságok az üzemi lehetőségeket kihasználni.

— Az üzemi előírások is nagymértékben megváltoztak. Az 1960-as években készült üzemtervek általában minden erdőrészletet kétszeres területtel írtak elő gyérintésre, ami indokolatlanul sok volt. A mostani üzemtervek viszonylag kevés gyérintést írnak elő. A gazdálkodó szervek sok esetben ezeket sem tudják végrehajtani. Pedig pl. a bükkösök növedékfokozó gyérintéseinek elhagyásával igen jelentős fatömeg- és értéktöbblettől esünk el, de vonatkozik ez többekévesé a többi fafajra is.

A fokozódó nyersanyaghiány a bővített újratermelés lehetőségeinek maximális kihasználására kényszerít a fatermesztésben. Rá kell térni az intenzív, differenciált fatermesztési eljárásokra, erdőgazdasági tájakon belül, erdőrészletenkénti mélységben, és olyan szabályozórendszert kell bevezetni, amely ösztönzi a gazdálkodókat a bővített újratermelés fokozására. Függetlenül attól, hogy annak eredményei csak évtizedek múlva jelentkeznek.